

REDACTIA

Arad, Dealul Ferenca-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an . . . . . 20 cor.
pe 1/2 an . . . . . 10 .
pe 1/4 an . . . . . 5 .
pe 1 lună . . . . . 2 .
N-ril de Duminecă pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Dealul Ferenca-utca nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un sir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și
insertiunile sunt a se plăti
înalate în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 50

Societăți nefrancoate nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Revista politică.

Rar călătoria unui diplomat a dat atât de vorbit ca și vizitele contelei Lamsdorff, la Curțile din Belgrad, Sofia și Viena. Pe când ministrul de externe al Rusiei era primit de suveranii statelor din Balcani și de bătrânul nostru monarch, zările scriau că această călătorie s'a făcut în interesul păcii: Țarul, perfect înțeles cu monarchul nostru, a trimis pe cancelarul seu în Balcani mai ales pentru ca popoarele de acolo să le spună a se astîmpăra și a nu alimenta tulburările din Macedonia.

Se pare că Turcia este și convinsă despre acest lucru, pentru că în chip deosebit de prietenos se poartă față de — Rusia. 'I-a făcut adică un favor pe care nu 'l-a făcut altor state: a lăsat ca prin Dardanele să treacă patru vase de război, ceea-ce a și provocat îndată susceptibilitatea Engliterii. Nu 'l vorbă, în fața campaniei ce presa engleză a pornit pe chestia aceasta, ambasada rusească din Constantinopol a și grăbit să declare că cele patru corăbii rusești n'au fost înarmate, ba în urmă s'a desmintit că ar fi fost vase de război.

Se înțelege, presa engleză nu se lasă însă păcălită de niște simple desmintiri, ci după-ce publică textul prin care marile puteri luaseră la cunoștință, pe acea vreme, închiderea Dardanelor dinaintea ori-cărei corăbii de război, arată că nici Turcia nici Rusia nu 'și-au respectat subscrierea. Ear' cum față de Rusia nu 'l dă mâna să iee un ton mai aspru, se arată cu atât mai puțin dispusă a tolera Turciei, ci toate zările mari din Londra, în primul rând „Daily Telegraph“ pretind ca guvernul să nu îngăduie ca Turcia să acorde privilegii unei mari puteri și mai presus de toate să constrîngă pe Sultanul a

introduce reforme în țările sale europene.

Dar' Sultanul nu prea pare îngrijat de supărarea Englezilor. Din contră: chiar când guvernul englez se arată mai săbilit, Sultanul a invitat la prânz pe ambasadorul Rusiei și după aceea 'l-a primit în audiență, care a durat neobișnuit de mult.

Călătoria lui Lamsdorff are deci deocamdată urmarea că a apropiat pe Turcia de Rusia.

În scurtă vreme au să se arete și alte urmări. Anume: consolidarea stărilor de lucruri din Sârbia, unde din cauză că nu este regulată chestia moștenirii tronului, nu e cu puțință un guvern stabil.

Lamsdorff ar fi avut adică însărcinarea să presioneze asupra regelui Alexandru a regula chestia succesiunii la tron. 'I-a pus în vedere că altfel nu poate conta pe bunăvoința Rusiei. 'I-s'a pus deci alternativa: ori alege dintre trei candidați deopotrivă agreați la Petersburg și Viena, și proclamă pe unul dintre ei moștenitor al seu, ori divorțează de regina Draga și se însoară cu alta, dela care poate spera — moștenitor. Drept candidați de moștenitori 'i-s'au indicat Mirco, prinț de Muntenegru, tânărul prinț Leuchtenberg și un prinț Battenberg.

Și cum 'i-s'a cerut răspuns grabnic, Alexandru a și ales: *va divorța!* E cea mai agreabilă deslegare!... Draga s'a învoit și ea, neavând încontro, mai ales că în acest caz 'i-s'a promis un apanagiu din partea Țarului. Se zice de altfel că deja când a fost primit de părechea regală a Sârbiei, contele Lamsdorff s'a purtat așa fel, încât îndoială nu mai încăpea: pentru regina ei nu avea lucruri plăcute de com nicat. Nici mâna nu 'i-a sărutat-o.

Se mai asigură, că Țarul este cu atât mai puțin amical către regina Draga, cu cât în urma stăruinței ace-

steia regele Alexandru preparase tot pentru a proclama moștenitor pe locotenentul Lunievița, fratele reginei, un tiner cu purtări foarte puțin laudabile.

S'a răspândit însă în marile zări unele zvonuri și altă faimă: contrară celei mai sus espuse. Contele Lamsdorff ar fi pus la cale, în numele Țarului, împărțirea împărăției turcești. Ziarele din Budapesta și vestesc deja, că Serbia a făcut mare cumpărături de arme în Franța și în arsenalul ei se fabrică într-una — cartușe. Ear pe luna Februarie va concentra armata la frontiera macedo bulgară.

Fapt e, că în negocierile ce s'au urmat la Viena pentru împacarea naționalităților învrăjbite, Körber s'a provocat îndeosebi la situația internațională care cere imperios ca monarchia astro-ungară să fi aranjată în interior. În același timp un ziar din Budapesta aducea erii știrea sensațională că se vor cere nouă jertfe pentru armata, îndeosebi pentru augmentarea și întărirea artileriei. Fapt e că Mercuri s'a ținut în Viena un consiliu de Coroană, la care pe lângă ministrul de externe și cel de război, a mai luat parte și șeful statului major precum și arhiducele Francisc Ferdinand, ceea-ce este un lucru neobișnuit, pentru că până acum M. Sa n'avea obiceiul să convoace la așezim consiliu și pe presumptivul moștenitor. Consiliul a ținut o oră și jumătate și zările din monarchia noastră atribue o mare însemnătate acestui lucru.

D'odată cu rezolvarea chestiei macedonene în Balcani, ori mai exact: cu lovitura ce se prepară imperiului Sultanului, se vorbește cu multă consistență despre chestia mediterană. Italia crede că a sosit adică vremea să-și întărească situația în Mediterană. În războiul diplomatic ce s'a încins deja de mult, ea și luptă pentru ca Tripolisul să-i vină ca recompensație dacă

într-o actuală conflagrațiune provocată de Rusia, ea, împreună cu Franța, s'ar da pe partea Rușilor. Se știe apoi, d'asemeni, că Italia lucrează fățiș pentru câștigarea Albaniei chiar. Austria lucră d'atâta vreme pentru Salonik și pentru Vailona, port pe țărmul Albaniei.

Contele Lamsdorff ar fi avut misiunea ca să câștige pentru înreg acest plan pe Monarchul nostru. Atunci lucrurile ar merge strună, căci Germania ar rămânea pasivă și astfel Englitera ar rămânea izolată. Chiar izolată însă ori în alianță cu Portugalia, fiind vorba de luptă pe mare și pentru interese comerciale, Englitera ar da de lucru tuturor celorlalte puteri, căci și în Mediterană, ca și prin alte părți, toate punctele strategice sunt în stăpânire engleză. În fața Dardanelor staționează vase de război engleze; Gibraltarul și Suezul e în mâni engleze.

D'ceea și marile puteri se vor gândi bine înainte de a provoca o luptă cu flota engleză scotită invincibilă.

Bine să fim înțeleși: toate acestea sunt conjecturi și nimeni pozitiv nu poate ști ce a isprăvit contele Lamsdorff în drumul său. Asupra unui lucru ead toți de acord: călătoria aceasta a fost un eveniment politic cu însemnate urmări pentru soartea Europei.

Leandru.

Presa maghiară înregistrând apelul nostru redacțional scos acum de sărbători, își dă multă silință să convingă pe Unguri că la „Tribuna Poporului“ s'au concentrat cei mai periculoși dușmani ai Ungurilor. Ii și înșiră: Slavici a stat ani de zile în temniță. Brote a fost autorul campaniei memorandiste, Albini s'a refugiat în România (în cauza?) Fondului Iancu... Russu Șirianu este și el bine cunoscut temnițelor ungurești.

Afară de aserțiunea cu Septimiu Albini, a cărui expatriare nu are nimic de a face

Reforma „Asociațiunii“.

În ședința dela 19 Februarie a. c. venerabilul vice-president al Asociațiunii Iosif Sterca Sîuluiu (așa se scrie) a propus comitetului Asociațiunii să inițieze reforma ortografiei românești.

Propunerea, se înțelege, a fost primită cu mare însuflețire și s'a „extradat“ pentru „competență rezolvare“ secțiunii literare a Asociațiunii.

Colaboratorul nostru dela București, Ilarie Chendi, a scris din acest incident o serie de articole în ziarul nostru, dovedind pe d'oparte că nu Asociația poate duce la bun sfârșit asemenea acțiune care ar trebui s-o facă Academia Română; ear pe de altă parte a demonstrat, că ce rău se scrie și vorbește pe la noi și ce puțină grijă are chiar pătura noastră cultă, așa zisă „inteligentă“, pentru cultivarea limbii române.

Se înțelege, Chendi fiind om de spirit, a cam luat în zeflemea pe literații(?) dela Asociațiune. D-a ști cum se face literatură(?) în sinul Asociațiunii: a văzut pe secretarul Diaconovich cum prin condeiul lui Trif a ajuns la nemuriro, dând ființă lui — Berni Detri! Și ani te zile a văzut cum Sîuluiu băcsi (să-l respectăm sub-

serierea!) face și d-sa istorie și literatură cum vinează — de pildă: *ca să i treacă vremea!* Incolo pregătire și serioșitate în ceea-ce „produce“, nici eu lupa nu s'ar puté descoperi.

Vorba e că pe Ioan Gorun dela „Sămănătorul“ nu l'au impresionat bine articolele lui Chendi. A scris deci un articol în care laudă „pornirea la luptă dreaptă, și bună și frumoasă“ a comitetului Asociațiunii. În același timp, cu multă dragoste de altfel pentru noi toți, dăscălește pe Chendi (ceea-ce putea face și verbal!).

Articolul, se înțelege, a fost reproduș îndată de „Tribuna“.

A venit apoi dl D. P. Popescu, și în „Gazeta“ dela 24 Aprilie combătuse și d-sa articolele lui Chendi, zicând între altele că „tonul zeflemist de a trata lucruri serioase, mania de a batjocori ori-ce inițiativă, au contribuit mult ca „Tribuna Poporului“ să nu se bucare la noi de-o considerație exagerată“...

N'am luat cuvântul să răspundem îndată după-ce au apărut aceste articole. Și eată de ce: ceea-ce spune Gorun, primim bucuros: bine ar fi adică să punem umărul toți pentru a duce la liman inițiativa pornită de comitetul Asociațiunii.

Întrebarea e numai că oaro punând

umărul toți, putea-vom desăvirși ceea-ce s'a inițiat?

Chendi se îndoia, Gorun avea speranțe. Rămânea deci ca vremea să dea unuia ori altuia dreptate.

Cât despre articolul d-lui Popescu, întâiu de toate nu știam că acel „la noi“ unde este: în Brașov ori aiurea, căci, drept să spunem, deși cunoaștem într-un cât-va pe cei cari și aici și dincolo poartă condeiul, despre dl D. P. Popescu n'am auzit încă. Și o'aveam mijlocul de a controla dacă nu-i autorul de călindare din București... Și de altfel, nu rivnim să ne bucurăm de considerație exagerată. Ba luptăm înainte și când ni-s'ar detrage considerația la care credem că avem drept. Dl Popescu scria apoi, priutor la conclusele lui Chendi: „Toate acestea sunt bune și frumoase și le subscriem și noi cu dragă inimă, negăsând nimic de zis în contra lor“... Dar atunci ne putem înțelege și cu dl Popescu, ba în fond chiar, înțelegerea e făcută.

A mai scris, asupra a estei chestiuni, și dl T. Raica, profesor în Ploiești. Cum noi nu l'am luat în serios însă pe dl Raica nici când era prietenul „Tribunei“ de noi condusă, cu atât mai puțin putem sta de vorbă cu el acum, când în articolul d-sale „literar“ amestecă politică, învinuindu-ne că

am „dărîmat unitatea, adică solidaritatea politică a Românilor“ de aici... D. Raica e un maniac, care a scos și o carte, combătând „trădările naționale“ ale celui mai venerat bărbat de stat român, ale dlui Sturdza. E firesc deci că și pe noi ne judecă prin prisma politică și cum scrie în — „Conservatorul“, earăși e firesc să ne acu e.

Vorba e, că toate articolele ce s'au scris asupra „reformei epocale“, sunt reproduș acum în — „Transilvania“, organul oficios al Asociațiunii.

Bine înțeles, „Transilvania“ (redigată dl Diaconovich) nu reproduce și articolele din „Tribuna Poporului“, care cea dintâiu a discutat chestia... Atâta lealitate e și greu să pretinzi dela Diaconovich, care în urma articolelor noastre cu Berni Detre, fusese silit să nimicească toate broșurile din Enciclopedie unde se adăpostea faimosul Berni Detre!

Ținem să luăm deci cuvântul și ce or cari au acuzat ziarul nostru și pe Chendi, să le atragem atenția asupra următoarelor fapte.

Întâiu: cel care a luat mai de scurt și a criticat mai aspru inițiativa Comitet al Asociațiunii, este dl Dr. V. Braniste dela „Drapelul“. D-sa este cel care scrie: „fiind în materia aceasta Academia

cu Fondul Iancu, încolo au dreptate ziarele maghiare. Nu însă în sens că sus amintiiții noștri amici sunt dușmani ai — Ungurilor ori ai Ungariei, ci da, au luptat și vor lupta cu toată energia împotriva guvernelor sovietice maghiare. Și dacă seria proceselor s'a început cu amicii noștri Cornel Pop Pécuar, Ioan Macaveiu și Ioan Slavici, odinioară redactori ai „Tribunei”, și s'a continuat cu prigonirea lui Albini, Russu și rianu și alți prieteni, existența „Tribunei Poporului” da, este cea mai eclatantă dovadă, că stăpânirea maghiară n'are a face cu agenți nici de ai Ligei, nici de ai vremii guvern, ci cu bărbați conștiți de drepturile naționale, bărbați pe cât de conștienți de datoria ce le incumbă de a lupta, pe atât de energici în luptă.

Și ori ce vor scrie și cu ori ce ar amenința ziarele maghiare, lupta asta are să urmeze până la definitivă învingere a cauzei drepte căreia i-am dedicat întreaga noastră ființă.

Presumptivul moștenitor de tron, arhiducele Francisc Ferdinand, după cum spun știri sosite de la Viena, s'a hotărât să ia parte activă la rezolvarea celei mai grele probleme din Austria: să contribuie adică la încheierea înțelegerii dintre Cehi și Germani. El ar fi zis acum de curând:

„Am primit asupra'mi misiunea să fac regulă în Austria”.

Emigranții din Ungaria și Statele-Unite.

„Egyetértés” dela 8 Ianuarie publică o lungă corespondență despre mișcările emigranților ungari.

Intre altele scrie:

„Că Statele-Unite vor să reguleze chestia emigrării, nimeni nu le poate face imputări. Se aprobă de-a semenii și ideea, ca de aci încolo să fie lăsați în State numai emigranți cari știu scrie și citi cel puțin în limba lor maternă.

„Datele statistice publicate mai zilele trecute arată într'o lumină nu se poate mai tristă nivelul cultural al emigranților. Statistica aceasta este o rușine îndeosebi pentru noi, Maghiarii. Eată de ce nici nu le plac americanilor când aud de emigranți din Ungaria.

„După statistica oficială, în anul acest (1902) din Austro Ungaria au emigrat în Statele Unite 175.000 persoane. Dintre acești emigranți 93.883 de origine din Ungaria și 69.620 de origine din Austria n'au știut să scrie și să citească. Dintre emigranții cari nu știu

carte 26.710 erau Unguri, 36.930 Slovaci ear 30.233 Croați.

„Cifrele acestea nu sunt înspre cinstea Ungariet, căci ele sunt o dovadă tristă despre puțină grijă ce se pune pentru cultura poporului.

Direcția nouă.

Direcțiunea politică a cărei reprezentant fruntaș a fost și regretatul Dr. Rațiu, nu se mai poate susține! Ori-cum și ori-cât se vor opinti doctrinarii noștri, situațiunea în care ne aflăm, pretinde în mod imperativ, căutarea și aflarea mijloacelor de sanare.

Vedem, că d'n privilegiul morții fostului președinte al partidului, unele ziare, cari au combătut și combat din răspuțeri „curentul nou”, ne îndeamnă cu dinădinsul la stringerea rindurilor și la grupare în jurul stindardului național.

Stringerea rindurilor și gruparea tuturor elementelor sănătoase ar fi așadar panacea, care ne-ar tămădui de toate boalele și miseriile de cari suferă organismul național!

Foarte bine! Aderăm și subscriem. Până aci am fi cu toții de acord! Dar' ce e apoi de făcut cu rindurile strinse și cu grosul grupat în jurul stindardului?

Noi credem, că stringându-ne rindurile, trebuie să ne apucăm de lucru, de luptă. Să chibzuim modul și felul, cum am putea, în butul și cu încunjurarea ordonanțelor de opreliște, să punem din nou în funcționare partidul național, folosindu-ne de tot privilegiul pentru a manifesta existența lui!

Nu așa par însă a judeca ziarele reprezentante ale curentului pasivist. Ele vor stringerea rindurilor numai pentru... a se delecta în ele, numai de paradă, căci doctrinarii noștri politici, se înfloară de ori-ce activitate, nu numai de cea parlamentară. Până când nu se va îndura guvernul maghiar sau vr'un *Deus ex machina* să ne ofere așa numita „restitutio in integrum”.

Părătunci înă putem sta la o parte buzumflăși și odată cu espul nu vom lupta! Pot face contrarii noștri ce voesc, noi răbdăm, noi „suferim”, căci noi numai condiționat ne vom apăra, când vor binevoi contrarii să ne permită a lupta.

Până când pasiviștii noștri în morțiș la această teză, ori ce îndreptare, ori ce pornire în spre bine, este eschisă, presupunând că aceia dintre noi, cari credem, că singurul mijloc de salvare a existenței

partidului nostru este intrarea cu toate forțele în luptele electorale, facem activitatea noastră atirnătoare de o hotărâre nouă a conferenței delegaților cercurilor noastre electorale, convocată pe aceeași basă, pe care se convocau conferențele noastre înainte de ordonanțele lui Hycronimi.

Punându-ne pe această basă greșită, activitatea noastră ar atirna numai și numai dela grația guvernului maghiar, care de sigur nu va rezolva această afacere în favorul și spre binele nostru!

Activiștilor din convingere, nici când nu le-a trecut prin minte a se da în modul acesta legași guvernului, ci alte considerațiuni au fost la mijloc, cari ne-au determinat a ne jertfi deocamdată convingerile noastre și a sta în rezervă. Abstrăgând dela împrejurarea, că alegerile ultime generale ne-au aflat de tot desorganizați, deci în condițiuni cele mai nefavorabile pentru a intra în luptă, am suprimat convingerile noastre, nu de dragul „majorității”, căci majoritatea poporului atunci ea și acum era mai aplicată spre activitate, decât spre pasivitate, ci ne-am jertfit convingerile pe altarul solidarității, în speranță, că astfel va fi posibilă ralierea tuturor elementelor de valoare și că doar' așa în viitorul cel mai apropiat vom putea intra în luptă, ca partid unitar și solidar.

Jertfa adusă de noi a fost zadarnică. Astăzi neorientarea este ca ne-altă dată! „Solidaritatea” de azi a politicilor noștri e o frasă deșartă, cu care le place a se sinamăgi, în realitate ea numai în nelucrare se manifestează. Când e vorba de a nu face nimic, activiști și pasiviști suntem perfect de acord. A sta însă mai departe așa, ar fi cea mai mare crimă, ce am putea-o comite față de națiune!

Situațiunea agravată ne impune datorița a ne cugeta serios asupra acestei probleme și a nu mai întârzia a ne pune în mișcare, ca deja în timpul cel mai apropiat să ne aruncăm în luptă, căci numai prin luptă ne putem ralia!

Cu una trebuie să fim în curat, că decât să ne suprimăm convingerile noastre și în viitor, mai bine să ne desfacem de aceia, pentru cari idealul e a nu face nimic, căror suprema înțelepciune politică le este a sta locului. Cu aceasta datori suntem principilor noastre și binelui poporului însuși.

(„Libertatea”). Dr. Aurel Vlad.

DIN ROMÂNIA.

Banchetul „Sindicatului ziaristilor”. O frumoasă manifestațiune de solidaritate colegială și de mulțămire pentru dot conferință, iubiri și stimați, pentru dl. Alexandru Ciureu și Nicolae P. Ianovici, deputat, a intrunit la 4 Ianuarie la dejun, la o masă comună la restaurantul Iordache, un mare număr de ziaristi, după inițiativa luată de „Sindicatul ziaristilor din București”, în ultima sa adunare generală.

Dl. Alex. Ciureu a ridicat primul toast pentru M. Sa Regele și Familia Regală.

Președintele Sindicatului s'a făcut tot de-odată esol unanimi dorință a membrilor presel române ca grațioasa noastră Suvorană, Carmen Sylva, să bine voiască a accepta să patroneze prima asociațiune a ziaristilor din București.

Toată asistența se ridică în picioare și aclamă pe M. Sa Regina, ear orchestra întonează imnul regal.

Dl. Alex. Ciureu proclamă apoi, în mijlocul aplauselor sgomotoase și îndelung repetate, pe dl. Ion Kalinderu, a cărui binevoitoare atențiune și atârătoare protecțiune pentru presă este îndeobște cunoscută, ca președinte de onoare al Sindicatului.

Dl. Ion Rusu Abrudeanu, constată spiritul îmbucurător și sedilaritate ce a început a se manifesta printre ziaristi.

Dl. M. Papamihalop toastează pentru decanul Presel române, dl. Gr. Ventura.

Dl. Al. Ciureu relevă că dacă acest banchet al presel s'ar fi organizat acum 25 ani, abia căți-va inși s'ar fi văzut în jurul mesei. Ca să illustreze și mai bine ce era presa românească pe atunci, dl. Ciureu spune că în campania romano-ruso turcă a fost

singurul reprezentant al presel române; azi presa numără o armată întreagă de soldați, ear în trecut oameul ca d'nil Costinescu și Carada, etc.

Pentru ca să se asigure bătrânețele acelora, cari vor muri cu condeiul în mână, d-a-a face un apel călduros la toți reprezentanții presel, ca să se unească ca niște frați, spre a asigura ne-căruia o situație. Mai propuse ca să luptăm pentru îndulcirea moravurilor în presă. Până acum s'a făcut ceva, și va trebui să se facă și mai mult. Să ne mai tocmim aseșișii condeilor și să facem să dispară nota personală dintre noi.

Bez în sănătatea tuturor ziaristilor din București și din țara întreagă.

Vorbește apoi bătrânul și decan al presel, Gr. Ventura. Asistența îi face o călduroasă manifestațiune de simpatie.

Dl. George Raneti zice că Ventura va trăi prin operele sale.

Își exprimă dorința ca asemenea intruniri să aibă loc cel puțin odată pe lună. A tostat apoi pentru intrarea în sindicat a tuturor cofașilor, precum și pentru d'nil Dim. Laurian, C. Mule, C. Bacalbașa, Rubin, Rosetti, etc., cari lipsesc ear pe cari ar fi de dorit să-i avem între noi.

Dl. B. Iepurescu a finit dela început să declare că d-sa consideră presa ca o instituție socială, ear nu ca o corporație de meseriași. Dacă unele motive ne îndeamnă să confundăm adesea instituția cu corporația zicea dl. Iepurescu, numai mediul în care trăim este vinovat. Oamenii politici cari s'au ridicat și se mențin prin presă s'ar arată azi ingrași de ea. Ca o excepție a fost C. A. Rossu, care se sințea tot atât de mândru pe fotoliu de ziarist, ca și pe cel de președinte al Camerei. (Vi aplause).

Pe vremea lui Rosetti, de și presa nu atinsese perfecțiunea tehnice de azi, era însă superioară în ce privește fondul.

Când oamenii politici vor vedea în presă împlinea unei funcțiuni sociale, atunci presa va deveni un apostolat.

Iechind, dl. Iepurescu a adus laude d'lor Ciureu și Ianovici, pentru care a ridicat toastul său. (Aplause).

Dl. P. Mări a pus în relief câte va din neajunsurile profesiei noastre, și a tostat pentru d'nil Ianovici și Ciureu, cari au muncit și muncesc pentru înălțarea instituției presel.

Dl. N. P. Ianovici, a rostit următoarele cuvinte:

Colegi, vă mulțumesc din adâncul inimii... și emoțiunea cu care vă exprim recunoștința mea, se explică lesne: manifestațiunea d-voastră e prima satisfacție pe care o am după ani îndelungași în muncă neîntreruptă.

Voiu continua și de acum înainte de a munci pentru îndrumarea întregel presei spre o nouă cale, spre înălțarea prestigiului ei și al nostru. (Aplause).

Și dacă, după asigurările și declarațiunile celor cari m'au precedat, ziaristica românească începe o nouă pagină, să-mi dați voie să formulez cu tărie dorința ca, cel puțin de acum înainte, după ce am serbat a 25 a aniversare a războiului glorios, să nu se mai tipărească în ziarele românești un singur rând în contra învingătorului dela Plezna.

Bărbații politici, cari se vor mai crede îndreptățiți de a ataca Coroana, s'o facă ei, sub propria lor semnătură, ear nu ziaristii.

Terminând, ridică păharul în sănătatea d'lui Ion Kalinderu, care pătruns de scopul ce urmărim, a binevoit a încuraja Sindicatul, înă din primele zile ale înființării sale, și în sănătatea d'lui Luigi. Cazzavilan, un om de bine și care în mai multe rânduri s'a arătat generos pentru confrății noștri învișți în luptă și pentru familiile lor. (Aplause sgomotoase).

S'a expedit, după propunerea d-lui N. P. Ianovici, următoarea telegramă:

D-ului Ion Kalinderu
Renașterei, 2.

Loco.

Membrii sindicatului ziaristilor, intruniți într'un banchet la care au luat parte aproape toți gazetarii, au acoperit cu călduroase ovatiuni toastul ridicat de d. Ianovici în sănătatea d-voastră.

O telegramă de omagiu din partea ziaristilor a fost expedită și d-ului Luigi Cazzavilan.

Din străinătate.

Incoronarea regelui Eduard VII. în Indii. Ceremonia încoronării regelui Eduard VII a avut loc la Delhi, într'un imens amfiteatru ridicat tot în locul unde regina Victoria a fost proclamată împărăteasă a Indiilor. Mai mult de cincisprezece mil de persoane, printre cari toți prinții indienți, și

România singurul for competent, altă corperțiune literară nu are dreptul de a stabili norme, dacă nu vom să mărim și mai mult actuala confuziune ortografică... D-sa este care critica întreg comitetul, arătând că acest venerabil comitet nu știe să redigeze nici „sumarul dezbaterilor”. Ear pentrua dovedi că cei din comitet nu știu scrie corect românește, da următoarele șire secase din Raportul Secretarului secțiunii literare:

„Comitetul central al As. etc. în ședința sa dela din 19 Febr. a. c., s'a ocupat cu ideea de a îndrepta limba literară și de a uniformiza(!) ortografia și accentuând importanța ei, a decis se fie însărcinată secțiunea literară cu a chibzui asupra măsurilor de luat în vederea realizabilității(!) acestui idei”.

Ear despre dl. Braniște nu va propune nimeni că are dușmănie față de comitetul Asociațiunii! Doar președinte al acestui comitet este dl. Mocsonyi, idealul d'lui Braniște, ear în secția literară, chemata a face „epocală” reformă, membru este dl. Onișco, camnet al d'lui Braniște.

A doua: dl. Dr. Alexandru Vajda în-trebase în „Gazeta”:

„Cum Doamne sfinte să „unificăm” limba literară? Unde se găsește limba literară românească, după care am putea să ne îndreptăm, pe care noi Transilvănenii

am pute-o adoți, — de oare-ce până astăzi nu există nici în România o atare limbă...”

Dl. Vajda se și apucă să demonstreze acest lucru, și unde n'a mi-i freacă pe frații de dincolo, arătând că-s niște — „moftangii” și „palavragii”...

Va să zică d sa e pesimist de tot... Dacă nici dincolo nu se respectă ortografia Academiei, dacă până și „Monitorul Oficial” suferă de scăderi ortografice, ce bun o să iasă din glava celor dela Asociație?...

Mai afirma-va și d'aci încolo cine va că singură „Tribuna Poporului” a fost „notă discordantă” în corul de „unanimități” laudă la adresa celor din comitetul Asociațiunii? Adevărul e, că în coloanele ziarului nostru și în „Libertatea” mai discutase chestia și Bogdan Duică, a cărui competență e recunoscută, dar al cărui articol d'asemenii e omis din „Transilvania”.

E, la tot cazul, ciudat, că propunerea d'lui Sinlutiin găsește spriginitori numai în presa de dincolo. Dincoacei nimeni nu s'a extaziat. De ce? Pentru-că, desigur, și Chendi, și Braniște, și Vajda și noi toți, cunoaștem mai bine pe cei din comitetul Asociațiunii și știm, că din atelierul de unde a-ieșit — Berni Detre, nici în chestie de „ortografie și unificare a limbii” nu poate să iasă vre-un lucru de seamă.

Russu Șirivanu.

un mare număr de invitați din toate părțile imperiului, au înalt loc în vastul amfiteatru. Treizeci și cinci de mii de soldați erau așezați în masă împregiunul iacintei; diferitele muzici ale acestor trupe s'au așezat în centru, împregiunul estradei regale.

Sosirea ducelui și ducesei de Connaught și a vice-regelui, salutați cu treizeci și unu de lovituri de tun, a sîrmit un mare entuziasm.

Vice-regale, în mare uniformă, s'au așezat pe un tron suportat de lei de aur. Herardul, majorul Maxwell, a citit proclamația regelui Eduard prin care se ordonă vice-regelui de a fi un Duibar imperial pentru a completa ceremonia încoronării sale. Vice-regelul s'a sculat apoi și cu piciorul drept așezat pe un taburet de argint a pronunțat un discurs în cursul căreia a citit un mesaj al regelui Eduard în care se garantează feudatarilor și supușilor indieni, menținerea privilegiilor lor.

La sfîrșitul discursului său, lordul Curzon a anunțat că guvernul nu cere nici o dobândă, timp de trei ani pentru împrumuturile contractate de statele indigene în timpul foametei din urmă. În perorația sa, vice-regelul a prețuit cum merită resursele imense ale imperiului indian și a făcut elogiul supremației Engliterii, unanim acceptată.

Ca încheiere a ceremoniei, heraldul a cerat pentru regele Eduard VII. trei urale cari au fost repetate mai întâi de asistență și pe urmă pe trupele masate în afară de incintă. La sfîrșit prinții indieni au fost prezentați vice-regelui și ducelui de Connaught.

Intr-o proclamațiune s'a vestit popoului că șasesprezece mii de indivizi, deși nuși în închisori pentru diferite delicta, vor fi puși în libertate.

In ziua întâiu de Crăciun s'a săvîrșit serviciul divin în biserica catedrală din Arad, pontificînd I. I. Papp asistat de protopopul V. Beleg, preoții Dion. Popovici, asesor cons., Bodea și T. Vătan. Cîntecul corale le-a săvîrșit învățătorul N. Ștefu cu școlarii săi. P. C. Sa dl. I. I. Papp a citit pastorală I. P. S. S. Mitropolitului.

Reichsrathul a fost convocat, prin decret împărătesc, pe ziua de 17 Ianuarie. Cam pe la 20 Ianuarie proiectul transacțiunii se va depune pe biroul ambelor parlamente.

Sagasta, marele bărbat de stat al Spaniei, fost în mai multe rânduri prim-ministru, a încetat din viață Marți. El a fost înmormîntat cu mare pompă, luând parte la înmormîntare și regele Alfonso.

I. G. Bogdan Duică ne trimite următoarea scrisoare, pe care o publicăm cu plăcere: „Amice...! Dă-mi voie să completez apelul vostru din Nr. 239, unde mă treceți în rândul colaboratorilor voștri, și să odoagă ca eu voi colabora numai la partea literară a gazetei voastre. De cât va ani nu mai urmăresc în amănunte pontica, ce se face la voi, și de aceea nu mi-aș permite s'o judec în articole politice. În schimb, de când u-am despărțit, am continuat a mă ocupa cu istoria mișcărilor politice, de care am văzut că nu pot despărți totdeauna fenomenul cultural sau literar, care mă interesează în primul rând. În corespondența lui Barțiu, din care am trimis ieri întâia parte, întâi anul, veți găsi urme din aceste studii, în comentariu. Dacă citirea acestei corespondențe va avea asupra oricărui cetitor efectul, ce l'a avut asupra mea, atunci voi putea zice că publicându-o, am făcut și politică: corespondența aceasta te face, ori unde ai fi, mai bun Român decât ai fost mai naște! Vă rog deci a explica că aceasta este tot sensul colaborației mele, pentru care explicare vă mulțumesc G. Bogdan Duică.

Dela Curte. Vineri a avut loc în apartamentele M. S. Reginei o audițiune musicală, dată de d-șoara Amelie Steiner, pianistă, și dl. D. Popovici, bariton. D-șoara Steiner a executat la piano, cu multă tehnică și artă, mai multe piese, iar eminentul nostru bariton dl. Popovici a cântat câteva bucăți cu o rară măiestrie. Augusta noastră Saverană a felicitat în mod călduros pe distinșii artiști („Voința Națională”).

Congrua. „Unirea” serie: La Ordinariatul mitropolitului a sosit lista preoților din Archidieceză, cari sunt împărțiiți din subscrisul erarial de pe anul 1902. Sana ce s'a distribuit e de Cor. 190.192. va să zică cu peste 10 mil. cor. mai mare ca în anul trecut.

Ministrul dispune, ca împărțirea ajutoarelor să se facă în timpul cel mai scurt.

Dr. Emil Gavrița, fostul prim-redactor al ziarului „Zastava”, și unul dintre fruntașii săi care a pus umărul când a trebuit să se facă în Budapesta *congresul naționalităților*, bărbat cam de patruzeci de ani, după cum scriu ziarele din Budapesta, a fost chemat în principatul Montenegro ca președinte al tribunalului superior (un fel de Curte). Dl. Gavrița este de naștere din Bețcheroc și știe românește foarte bine. El a studiat în Cluj, Bonn și Paris.

Primar ovreiu. S'a întâmplat și asta: la Beregszász, oraș de frontieră, pe unde vin K zării, primar a fost ales jupănu Weisz față de Ungurul Gánthy. Un singur ovreiu voia să voteze cu fostul primar Szabó, dar ceilalți erau aproape să-l scoată ochii.

Corul soldaților bacăureași din regimentul 4 llov Nr. 21, cu garnizoana în Bacurești, sub conducerea dl. sab locotenent Adamovici, a cântat Marți seara tradiționalul „Bună dimineața la Moș Ajun” la palatul dela Cotroceni, la dl. președinte al consiliului și ministru de războiu, acasă la toți d-nii generali comandați din Capitală și la dl. comandant al regimentului 4 llov Nr. 21.

Concert Societatea română de cântări și muzică în Caransebeș aranjează în presara de „Sân Vasii” 31 Decembrie 1902 st. v. concert Membrilor societății au intrare gratuită; pentru nemembru de persoană 1 cor. de familie 2 cor. 40 bani.

Pâne gratis. Pentru pânea gratis am primit prin postă dela dl. Iustin Pap, preot în Târnova, 2 cor.

Necrolog. Ni-se telefonează din Pilul mare regretabila veste, că tinărul *Dr. Aurel Petrovici*, fiul preotului local, a decedat. Trimitem condoleanțele noastre intristaților parinți!

Cununie. D-șoara Victoria Joudrea și dl. Timotei Popovici anunță cununia lor, care a avut loc Sâmbătă în 28 Decembrie v. 1902 la 4 ore d. a. în biserica gr.-or. rom. din Sibiu, suburbul Iosefin. Multe felicitări.

Jurnal pe mare. Pe baza invențiunii italianului *Marconi*, în Anglia. După informația pe care o dă *Daily Telegraph*, de aici înainte pe vapoarele „postă”, cari circulă între Londra și New York, se vor tipări jurnalele cotidiene, cari vor reproduce știrile din lumea întreagă. Pentru aceste jurnale știrile se vor trimite de pe uscat ca telegraful fără sârma.

Legi engleze în contra beției. Se scrie din Londra: O lege în contra beției (alcoolisării) a intrat în vigoare în prima Ianuarie 1903. Această lege este foarte severă față de cei bețivi, mai ales dacă nu se poartă cuvințios. Cei cari au fost deja pedepsiți vor fi conșeriși și lista lor dată la cărmăni, cărora le este interzis, să dea beuturi spirituoase celor de pe listă. Pe lângă listă se va adăuga și fotografia celor conșeriși. Legea nouă permite bărbatului, a cărui soție a fost pecepsită de trei rânduri pentru beție, să întenteze proces de divorț soției sale. Numărul acestor bărbaiți se mărește zi de zi.

„Bunul Econom”, excelenta revistă din Oraștie, va continua să apară și pe anul viitor, îmbunătățită încă. Prețul rămâne și mai pe departe tot 4 coroane. O recomandăm cu căldură.

Se recomandă, ca guvernanta sau instructoara într-o familie, o preparandistă de cursul II. Doritorii să se adreseze la administrația ziarului nostru.

Din Dietă.

— Ședința din 9 Ianuarie. —

După vacanțele sărbătorilor, astăzi s'a ținut prima ședință.

Pe ședința aceasta se aștepta ca ministrul președinte Széll să comunice textul transacției cu Austria dar aceasta nu s'a întâmplat.

Ședința a fost deschisă prin președintele contele *Apponyi* Albert, care a parentat în cuvinte alese pe cei doi deputați *Major* Ferencz și *Degen* Gusztav decedați în decursul vacanțelor.

După aceasta ar fi urmat declarațiunile prim-ministrului în afacerea transacției. A tăcut însă.

Atunci s'a sculat *Kossuth* Ferencz și l'a interpelat în chestiunea aceasta accentuând că reînnoirea transacției stă în contradicție cu principiile fundamentale ale partidului *Kossuthist*. Dacă însă transacția s'a făcut, apoi ministrul președinte s'aducă aceasta fără amînare în toate amănuntele la cunoștința țării.

Kossuthistii l-au remunerat cu aplauze, dar atențiunea generală era îndreptată asupra lui Széll, care luând cuvîntul a zis că transacția economică între Austria și Ungaria este un fapt perfect și că interesele Ungariei au fost păzite. A declarat apoi că parlamentul maghiar va vota numai atunci proiectul, dacă va avea garanță că proiectul va trece și în parlamentul Austriei. Declarațiunea aceasta a produs o generală mulțumire dar sub decursul vorbirii *kossuthistii* voCIFERAU mereu încât a trebuit să intervină președintele.

„Voiu folosi în săptămîna viitoare ocaziunea — zice Széll Kálmán — ca să servesc cu informațiuni de tot detaliate. Ear' aceea este evident, că țeara nu e legată cu nimic până ce proiectul nu e făcut”.

Endrey Gyula: Cari sunt punctele principale ale transacției?

Pihler Gyözö: Conte Széll Kálmán, *Kubik* Béla: S'ascunde ministrul președinte. (*Sgomot mare*).

Széll Kálmán: Imi puteți vorbi cât vă place, eu pe lucruri de acestea nu dau nimic. Cum se poate zice că m'ascund când o spun că peste câte-va zile voi da explicații și mai puternic și contele *Apponyi* abea reușește să facă liniște.

Széll Kálmán: Puteți fi liniștiți, interesele țării sunt asigurate.

Bedőházy János: Comedie.

Széll Kálmán: Cine zice comedie, nu știe ce vorbește.

A urmat după aceea proiectul despre imigrări. După raportul a vorbit *Buzáth* Ferencz. Zice că ovreii sunt cauza ne fericirii popoului sărac din părțile de nord ale țării. Aceștia duc prin usuri populația la săpă de lemn.

Cere represalii severe în contra usurei. Citează dintr'un raport a lui *Egan*, din care reese că ovreii înșiși protestează în contra emigrării ovreilor poloni și galițieni.

Zboray: Aceștia s'antisemit?!

Buzáth: Eu nu sunt antisemit. (Ilaritate).

Rakovszky: E adevărat, nu ne prea place de jidanii (Ilaritate).

Sándor Pál: Nu face nimic.

Buzáth: Nu primește proiectul.

Ședința se termină la 2 ore.

POSTA REDACȚIEI.

D. în M. Ce însemnează faptul că „*Aradi Közlöny*” numai la posta redacției mai asigură pe cetitorii săi despre reușita la episcopie a lui Aug. Hamsea? Însemnează pur și simplu, că până și numitul ziar începe a se convinge că zadărnice sunt toate: în Arad A. Hamsea n'ajunge episcop.

ULTIME ȘTIRI.

Chamberlain între Buri. *Londra*, 9 Ianuarie. Telegrama sosită din *Iohannesburg* vestesc că *Chamberlain*, ministrul Colonilor a sosit ieri acolo. Poporul l'a salutat într'un meeting mare, la care participau peste 10.000 oameni.

Pretoria, 9 Ianuarie. Răspunzînd memorandumului generalilor buri, *Chamberlain* a zis:

„Maș fi bucurat dacă memorandumul ar cuprinde nu numai pretensiuni dar și recunoașterea celor ce guvernul englez a făcut deja pentru Buri”.

Cât despre amnestia de acordat Burilor revoluționari, a zis că șefii buri au primit condițiile de pace dela *Vereeniging*, cari însă nu cuprind nimic despre această amnestie. Buri exilați numai așa se vor putea întoarce, dacă vor primi condițiile de pace dela *Vereeniging*. Cât despre Buri din Europa, fie-care caz va fi judecat după împrejurările și însușirile sale speciale. Aceștia vor trebui întâiu de toate să dea dovadă despre lealitatea lor și despre *banii duși cu dinii în Europa* (Aceasta se referă îndeosebi la *Kruger*, despre care ziarele engleze au scris că a adus cu sine în Europa întregă visterie a *Transvaalului*. *Red*).

Chamberlain va visita și alte părți ale *Transvaalului*.

Paris, 9 Ianuarie. La bursa de aici a sosit știrea că *Chamberlain* a fost asasinat.

Red. respons. Ioan Russu Șirianu. Editor Aurel Popovici-Barcianu.

NOUTĂȚI.

ARAD, 10 Ianuarie n. 1903.

Intervenirea M. Sale pentru a se încheia între cele două guverne transacția, spun ziarele maghiare, a fost foarte semnificativă. Văzînd că până seara la orele 8 cei doi prim-ministri nu căzuseră de acord, seara la orele 9, în 31 Decembrie, a trimis pe arhiducele *Francisc Ferdinand* la *Körber* să-l spună acestuia că ori încheie transacția ori dacă nu, El (M. Sa) va abdică.

Cel puțin așa scriu ziarele din *Budapesta*. Adevărul este că ziarele din *Paris* anunțaseră știrea primită din isvor autorizat că *M. Sa* vrea să abdică.

De anul nou...

ce surprize le rezervă

claselor muncitorilor și meseriașilor

Marele magazin alui VILHELM PORTER??

În lunile de iarnă friguroase și umede — Ianuarie, F
ofer claselor *muncitorilor și meseriașilor* ghetele înșirate
prețurile de acvirare și anume:

Ghete de bărbați, simple și cu beset	2
„ „ dame cu beset	2
„ „ bărbați cu șireturi	2
„ „ dame cu șireturi	2
„ „ „Bergsteiger“ pentru băieți până la n-rul 28	
Ghete de „ pentru fete mari până la n-rul 34	

Aceste ghetе sunt făcute din cunoscuta piele prima patent, cu talpă dublă, tare și impenetrabilă. Pentru
bunătatea necondiționată a ghetelor primesc răspunderea: căci pe mine nu doru^l de câștig mă conduce, ci
nisuința, ca clasele muncitorilor și meseriașilor în lunile aste grele de iarnă să-șⁱ poată cumpăra ghetе bune
cu prețuri eftine.

Cu toate aceste, fiecare cumpărător capetă și despre suma cea mai mică **bon de fotografiare.**
Voi să-mi dovedesc prin aceasta recunoștința pentru părtinirea ce mi-au dovedit-o toate straturile poporului.

Cu deosebită stin^ă:

Marele magazin alui Wilhelm Porter,
Piața-Libertății.